

*Палець О.В., бакалаврант,
Марина А.С., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», м. Покровськ*

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У сучасному світі успіх країни визначається низкою факторів, серед яких одне з провідних місць займає міжнародне співробітництво, кількість та якість міжнародних зв'язків, рівень взаємодії з провідними міжнародними організаціями, ступінь залучення до глобальної фінансово-економічної системи. Досить прикорм є факт неспроможності нашої держави забезпечити соціально-економічний розвиток за рахунок власних фінансових ресурсів й істотні проблеми в залученні іноземного капіталу, в першу чергу в наслідок політичної нестабільності та досить тривалого проведення антитерористичної операції. Внаслідок виснаженості власних джерел фінансових ресурсів, першочерговим стратегічним завданням стає створення сприятливого інвестиційного середовища, підвищення інвестиційної привабливості країни на міжнародному ринку та позиціонування України як унікальної та конкурентоспроможної країни під час залучення іноземного капіталу. Саме від швидкого та якісного вирішення даного питання залежать можливості

стабілізації вітчизняної економіки та якісні зміни в розвитку соціальної сфери.

Метою роботи є визначення інвестиційної позиції України в умовах глобалізації на основі аналізу поточного інвестиційного клімату, визначення існуючих проблем в залученні іноземного капіталу і розробці пропозицій щодо покращення інвестиційного клімату країни.

Питанням залучення іноземних інвестицій в економіку України та поліпшення її інвестиційної привабливості присвячено чимало робіт українських вчених, зокрема Л. Гайдука, В. Гейця, А. Дуки, В. Новицького, І. Федорчука, А. Філіпенко та ін.

Зростання обсягів іноземного інвестування призводить до підвищення рівня розвитку економіки країни-реципієнта. Тому для поживлення інвестування в Україні актуальним є розгляд факторів інвестиційного позиціонування, які формують в сукупності інвестиційне середовище країни і прямо або опосередковано впливають на готовність іноземних інвесторів вкладати свій капітал в неї.

Сучасні науковці розглядають інвестиційне позиціонування як політику інвестиційного іміджу з метою створення унікального і конкурентоспроможного інвестиційного образу на міжнародній арені.

На сьогоднішній день необхідно підняти на якісно новий рівень позиціонування України в міжнародній економіці з тим задумом, щоб в результаті було змінено сама якість участі країни в міжнародних економічних процесах, враховуючи існуючу розстановку сил в світовій економіці.

Українська економіка має свої переваги як об'єкт інвестування для іноземного капіталу. Однак наразі можна спостерігати, що інвестиційна привабливість України все ж залишається низькою, причини чого полягають у наступному: ризики макроекономічної нестабільності; ризики корупційного впливу на підприємницьку діяльність; ризики недостатнього захисту прав інвесторів; ризики недосконалості інвестиційного законодавства, невідповідності організаційно-управлінських форм світовим, нестабільності правової сфери в цілому; нестабільність політичної ситуації [1, С. 82].

Події 2013-2014 рр. в Україні суттєво погіршили національну економічну ситуацію та трансформували зовнішньоекономічну діяльність нашої держави. Збройний конфлікт на Сході України, звуження або закриття ринку Росії мали вкрай негативний вплив на платіжний баланс країни [2, С. 190]. Як результат, спостерігається відтік іноземних інвестицій з України. Сукупний обсяг залучених прямих іноземних інвестицій в економіку України на 31 грудня 2015 року склав 43 371,4 млн. дол. [3], що на сьогоднішній день є не достатньо.

Розріз структури прямих іноземних інвестицій за країнами-інвесторами демонструє, що висока частка інвестицій в Україну походить з Кіпру та Віргінських островів (рис. 1).

Але ці вкладення важко назвати іноземними, бо здебільшого саме ці держави використовуються українськими бізнесменами для реінвестування коштів і вкладення їх в Україну під виглядом «іноземного капіталу». Також

виявлена структура демонструє низький інтерес і недовіру до України з боку її стратегічних політичних партнерів: Польщі та США.

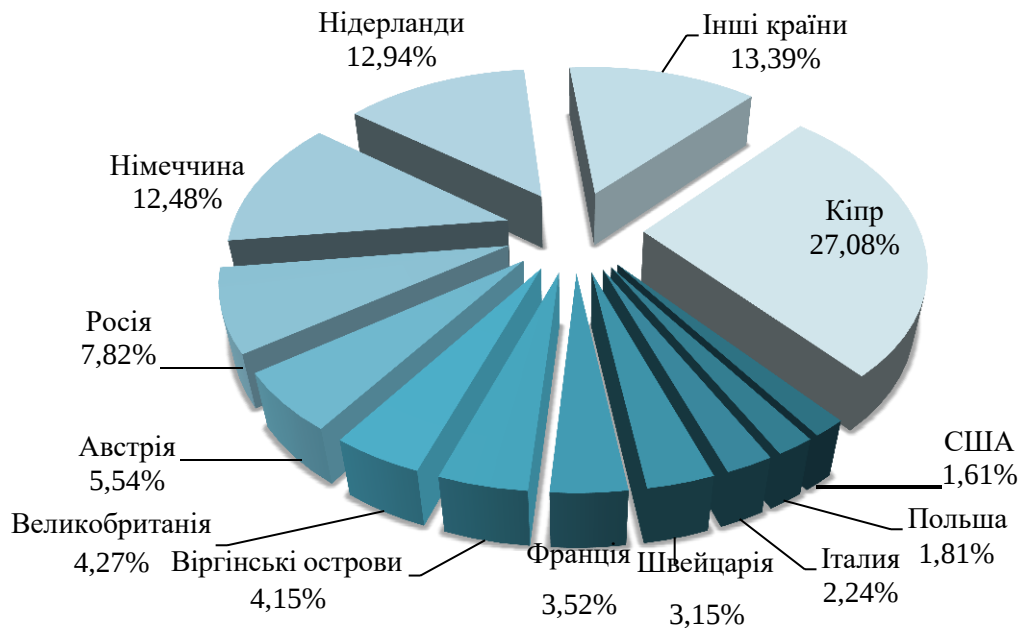

Рисунок 1. Структура прямих іноземних інвестицій за країнами-донорами

Що стосується обсягів прямих інвестицій з України в економіку інших країн світу, то на 31.12.2015р. вони склали лише 6 210,0 млн. дол. США [3]. До країн, в які були здійснені найбільші інвестиції з України в 2015 році, відносяться: Кіпр, Російська Федерація, Латвія, Польща, Віргінські острови (рис. 2). Слід зазначити, що 93,68% всіх інвестицій з України було спрямовано на Кіпр, що свідчить про актуальність проблеми відтоку капіталу через офшорні зони.

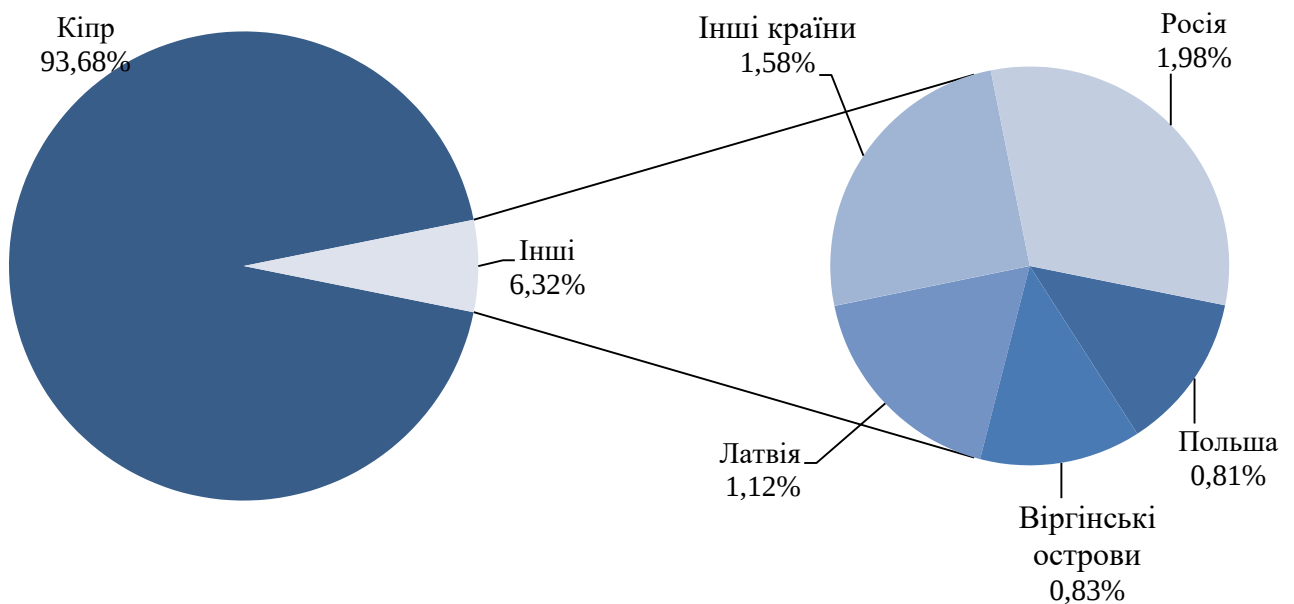

Рисунок 2. Структура прямих іноземних інвестицій з України

Впродовж 2015 року Урядом України було прийнято комплекс заходів зі

створення якісно нових умов ведення бізнесу, які повинні забезпечити відновлення економіки України та її стабільний розвиток. Завдяки цьому, за результатами дослідження Світового банку Doing Business 2016, Україна за показником легкості ведення бізнесу увійшла в ТОП-100, піднявшись за рік на 13 позицій і зайнявши 83 місце серед 189 країн [4]. Укладачі рейтингу виявили ряд покращень у бізнес-кліматі України. Однак слід визначити, що експерти Світового банку аналізують ситуацію тільки на підставі змін законодавства та підзаконних актів, не беручи до уваги реальних особливостей реалізації цих норм у державі.

Проте, за результатами досліджень Європейської бізнес асоціації (ЄБА) показник індексу інвестиційної привабливості України за IV квартал 2015 склав 2,57 з 5 можливих, і не зазнав істотних змін за 2014-2015 роки [5]. В даному рейтингу «3» бали – це нейтральний рівень; отже, наявний результат являє собою негативну характеристику інвестиційної привабливості нашої держави. Дослідження ЄБА свідчить, що переважна більшість бізнесменів (80%) незадоволені поточним станом інвестиційного клімату в Україні. Директори компаній підтверджують незадоволеність ефективністю боротьби з корупцією, а також вказують на те, що занадто багато часу вже витрачено на розмови і наміри щодо реформ, однак занадто мало було зроблено за 2015 рік.

У зв'язку з означенням, збільшення обсягів іноземного інвестування в Україну стане можливим лише за умови підвищення привабливості інвестиційного клімату та створення сприятливого середовища для взаємодії іноземних інвесторів і бізнесу. Доцільним є розробка чіткої державної стратегії залучення іноземних інвестицій з урахуванням поточних рейтингів інвестиційної привабливості. Визначення пріоритетних галузей економіки, ефективне функціонування яких призведе до подальшого пожвавлення в інших секторах. Відомо, що інвестиційний потенціал України особливо високий у двох сферах. Перша – аграрний сектор, який був і буде нашим національним багатством. Адже, маючи такий агропотенціал, як в Україні, нераціонально не приділяти йому максимальної уваги. Друга – ІТ-індустрія і сфера високих технологій, які дозволяють позиціонувати Україну як країну з досягненнями, не тільки в сировинних, а й в інтелектуальних галузях. Саме задіяні в ІТ-індустрії українці формують інвестиційно привабливий імідж нашої країни, успішно працюють з провідними міжнародними компаніями, сприяють залученню інвестицій і зміцненню економіки [6].

Одним з ключових чинників інвестиційного позиціонування України має стати забезпечення захисту прав іноземних інвесторів і розробка системи їх страхування від можливих ризиків здійснення інвестиційної діяльності на території України.

Дослідження показало, що на сьогодні інвестиційний клімат в Україні є несприятливим для іноземних інвесторів і вимагає впровадження невідкладних заходів. Зокрема, поліпшення інвестиційного клімату вимагає підвищення стабільності і прозорості політичної системи України, зменшення рівня корупції, прискорення процесів дерегуляції підприємницької діяльності в

цілому. Разом з тим необхідною є розробка точної державної політики в області іноземних інвестицій з урахуванням поточного стану економіки і стратегічних цілей держави, а також подальше вдосконалення законодавчої бази в сфері інвестування.

Список використаних джерел

1. Федорчук І.В. Інвестиційний клімат України : чинники формування та напрями щодо його покращення / І.В. Федорчук // Бізнес-навігатор. – 2015. – № 1. – С. 81-86.
2. Гура А.О. Інвестиційний клімат в Україні: сучасний стан та напрями покращення / А.О. Гура // Зб. наук. праць Харків. націон. педагог. ун-ту ім. Г.С. Сковороди. – Харків : ХНТУ, 2015. – вип. 15. – С. 188-196.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт проекту Doing business [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://russian.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine>.
5. Офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eba.com.ua>.
6. Нужный В. Украинское IT в цифрах: индустрия состоялась как ключевая для экономики Украины / В. Нужный. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dou.ua/lenta/columns/it-in-figures>.